

Qorti tal-Appell
(Kompetenza Inferjuri)

Imhalled Anthony Ellul

Appell numru: 58/2012AE

Dr Philip Manduca bhala mandatarju ta' Robert Stewart

Vs

Edgar Borg

Il-Gimgha, 5 ta' Frar 2016.

L-attur nomine harrek lill-konvenut quddiem il-Qorti tal-Magistrati (Malta) ghas-somma ta' €4,795, danni li sofra Robert Stewart minhabba allegata negligenza in konessjoni ma' xoghol li sar minnu fuq id-dghajsa Thor.

Il-konvenut wiegeb li:-

1. L-azzjoni hi preskritta skond l-Artikolu 2153 tal-Kap. 16.
2. Il-mandatarju ghandu juru li ghandu l-awtorita li jipproponi l-kawza.
3. Ma kkawzax danni.
4. M'hemmx ammont li hu dovut lill-attur nomine.

B'sentenza tas-17 ta' Settembru 2014, l-ewwel qorti laqghet l-ewwel eccezzjoni wara li osservat:

"Issa jirrizulta mill-atti processwali li l-konvenut l-ahhar li ccertifika l-garanzija fuq ix-xoghol li ghamel kien fit-12 ta' Marzu 2009 u jidher li l-ewwel ilment li ghamel l-attur nomine kien permezz ta' email datat 8 ta' Dicembru 2010. Ghalhekk kien biss fis-16 ta' Frar 2012 li l-attur nomine pprezenta att gudizzjarju kontra l-istess konvenut u ghalhekk hafna wara t-terminu moghti fil-ligi sabiex jagixxi".

L-attur appella mis-sentenza bl-aggravju li l-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili ma japplikax ghaliex il-kawza li ppropona hi bazata fuq il-*culpa contrattuale* rizultanti mill-fatt li l-konvenut ghamel xoghol hazin. Ghalhekk japplika l-Artikolu 2156(f) tal-Kodici Civili.

Fir-rigward tal-fatti l-ewwel qorti qalet hekk:-

- a. Illi f'Dicembru 2007 il-konvenut kien gie nkarigat jinstalla magna gdida tal-ghamla Volvo Penta flimkien ma' propeller gdid fuq il-bastiment bl-*isem ta' Thor, proprjeta' ta' Robert Stewart.*
- b. Illi l-konvenut kien ha l-inkarigu u dam ghaddej jeseqwixxi x-xoghol sa Marzu 2008 meta eventwalment id-dghajsa regghet tqieghdet il-bahar.

- c. F'April 2008 saru numru ta' sea trials u dan saħansitra anke fil-presenza ta' l-attur.
- d. Fid-29 ta' April 2008 il-konvenut iffirma l-garanzija tal-magna wara li kien sodisfatt li kollox kien sew. Fil-fatt l-attur fix-xhieda tieghu tad-9 ta' Ottubru 2013 (fol. 158) ex admissis ighid: "On the sea trial everything appeared to be ok and I did not notice any problem. I never noticed any vibration either".
- e. Illi in segwitu l-attur għamel uzu mid-dghajsa tieghu u saħansitra fit-12 ta' Marzu 2009 l-konvenut iffirma l-estensjoni tal-garanzija tal-magna u dan wara li kien accerta ruħu li kollox kien sew.
- f. M'hemmx dubju li x-xogħol kien sar sew u dan wara li John Ross Maritime Surveyor appuntat mill-attur stess iddikjara fir-relazzjoni tieghu esebita fl-atti a fol 38 mmarkata bħala Dok. CSH li "The engine is a 2007 model and has been well installed".
- g. Illi in segwitu l-attur baqa' f'relazzjoni tajba mal-konvenut tant li saħansitra f'Gunju 2009 kien anke nkarigah sabiex jagħmel l-annual service tad-dghajsa u f'din l-okkazzjoni ma kien semmielu xejn dwar l-ilment li fuqu bbaza l-kawza odjerna.
- h. Fil-fatt kif jirrizulta mill-email datata 16 ta' Mejju 2010 il-konvenut ighid lill-attur li kien ipprova d-dghajsa fil-bajja għal xi sagħtejn u kollox mexa sew.
- i. Kien biss permezz ta' email datata 8 ta' Dicembru 2010 li l-attur sema' għall-ewwel darba bil-problema ta' mis-alignment u bit-cutlass bearing u li kien ser izomm il-konvenut responsabbli.
- j. Cio nonostante l-attur ipproceda kontra l-konvenut permezz ta' proceduri l-Qorti billi pprezenta l-avviz odjern u dan nhar is-16 ta' Frar 2012.

Fis-sentenza tal-Prim'Awla (Imhalled M. Caruana Curran) tat-18 ta' Awissu 1965 fil-kawza **Gaetano Spiteri proprio et nomine vs Thomas Castle** (XLIX.ii.1027), saret id-distinzjoni bejn *colpa aquiliana* u *colpa kuntrattwali* u għal liema japplika terminu ta' preskrizzjoni differenti. Intqal:

*"Il colpa aquiliana tirrikorri meta d-dannu jigi kagonat f'rapport extra-kuntrattwali, cioe' tillimita ruhha għal fatt tal-bniedem bħala ksur tad-dover ta' protezzjoni jew ta' dover generali tan-neminem laedere kombinat man-negligenza taht l-art. 1075, 1076 tal-Kodici mentri **l-colpa jew responsabbilta kuntrattwali tirisali għal kuntratt u hija fondata fuq il-vjolazzjoni tad-dover tal-prestazzjoni li l-obbligat għandu favur il-parti l-ohra**. Ghalkemm fil-Kodici tagħna l-grad ta' colpa tant f'kaz kemm f'iehor kien minn dejjem l-istess... cioe' dak tal-bonus pater familias a differenza mil-ligi Taljana li biss bil-Kodici tal-1942, abbandunat il-kuncett tad-dritt Ruman li 'in lege aquilia et levissima culpa venit', il-kawza taz-zewg kwalitajiet ta' colpa kienet minn dejjem hekk distinta fil-gurisprudenza numeruza u kostanti patrija għal dak li jirrigwarda l-konsegwenza tad-distinzjoni fuq il-perjodu tal-preskrizzjoni....."*

Illi a propozitu ta' dana l-Onorabbli Qorti tal-Appel fi zmien iktar recenti (Busuttill vs Schembri, 19 ta' Frar 1954 Kol. Vol. 38, i, sez. 2, pag 292¹) waqt li konfermat id-distinzjoni fuq imsemmija ghallmet ukoll li huwa veru li mhux kull vjolazzjoni ta' dritt ta' haddiehor fl-adempiment ta' kuntratt tikkostitwixxi kolpa kuntrattwali, izda ziedet li biex il-kolpa ma tkunx kuntrattwali jehtieg li ma jkollhiex rapport mal-kuntrat pre-ezistenti, u ghalhekk jiddependi mic-cirkostanzi l-gudizzju jekk il-kolpa li wiehed mill-kontraenti jaddebita lill-iehor hijiex kuntrattwali jew aquiliana; u l-konkluzjoni taghha (l-kaz kien ta' bini hazin ta' hajt minn appaltatur) kienet illi l-kolpa fil-prezenza ta' kuntratt, tista' tkun aquiliana biss meta 'l fatt ikun indipendenti u awtonomu mir-rapport kuntrattwali'.

Il-qorti kompliet tghid li fiz-zewg kazijiet **in-negligenza hi l-fattur komuni**, tant ghal kolpa kuntrattwali kemm ghall-aquiliana u li *".... Anki jekk per ipotezi jikkonkorru z-zewg forom ta' kolpa mhux gust li l-konvenut jipprova jtellef lill-attur il-beneficcu tal-preskrizzjoni itwal derivanti mill-kuntratt semplicement ghaliex il-kolpa tieghu hija talvolta mhux biss kontrattwali imma wkoll aquiliana, u wisq izjed huwa hekk meta t-termini tac-citazzjoni huma skond kif intqal".*

Applikat dan l-insenjament ghall-kaz in ezami, ghall-qorti hu evidenti li l-kolpa li l-attur nomine jattribwixxi lill-konvenut hi dipendenti mir-relazzjoni kuntrattwali ta' bejn il-kontendenti li rrizultat mill-inkarigu li l-attur nomine ta lill-konvenut sabiex jaghmillu xoghol fuq id-dghajsa Thor. Il-fatt li m'hemmx kuntratt iffirmit, ma jfissirx li ma tezistix ir-relazzjoni kuntrattwali. Ghalhekk il-qorti ma taqbilx mar-ragunament tal-konvenut fil-paragrafu numru 6 tat-twegiba (fol. 15). Mhux kontestat li l-konvenut gie nkarigat mill-attur sabiex jaghmel xoghol fuq id-dghajsa fil-fatt ghamel dak ix-xoghol².

Fil-fatt fl-att promotur li bih l-attur nomine beda dawn il-proceduri, iddikjara li l-konvenut hu responsabbli ghad-danni *".....minhabba n-negligenza tieghek in konnessjoni ma' xoghol li sar minnek fuq il-vessel Thor"*. Mill-provi li ressaq l-attur nomine hu evidenti li t-tezi tieghu hi li meta l-konvenut pogga magna gdida fid-dghajsa Thor, ghamel alignment hazin ta' shaft u l-magna. Fil-fatt l-attur nomine ghamel enfazi³ fuq dak li qal is-surveyor John Ross li: *"the damage to the stern tube and cutless bearing can be attributed to the incorrect alignment of the shaft and engine. Had the installation and*

---

¹ *"Issa, fil-kaz prezenti, bejn l-attur u l-konvenut kien hemm ir-rapport kuntrattwali ta' l-appalt. Il-konvenut kellu l-obbligu li, fl-ezekuzzjoni ta' l-appalt, juri perizja u juza d-diligenza mehtiega mil-ligi. Qieghed jigi allegat li hu naqas minn dan l-obbligu – li hu obbligu kuntrattwali – u li fil-bini tal-hajt divizorju dahal fi spazju ta' haddiehor. Hu car, ghalhekk, li ma kienx hemm, fil-kaz prezenti, fatt indipendenti jew awtonomu, imma (jekk verament kien hemm u salv il-meritu) **fatt ta' negligenza jew imperizja li jikkostitwixxi inadempjenza kuntrattwali, li tista' tkun non factum, jew bhal ma hu allegat li kienet f'dan il-kaz, male factum.** Inadempjenza ma tistax tkun kolpa akwiljana; din hi *damnum injuria datum*, li jista' jsir fl-okkazzjoni ta' kuntratt".*

² Fatt ammess mill-konvenut stess fl-affidavit (fol. 199), paragrafu 4 *et seq.*

³ Ara nota ta' sottomissjonijiet.

alignment been correctly performed then the damage would not have occurred” (fol. 47).

Fit-twegiba għall-appell, il-konvenut argumenta:-

"Kif gie sottomess mill-esponenti fin-nota ta' sottomissjonijiet tieghu l-attur naqas milli jipprova car l-allegazzjoni tieghu li huwa soffra danni minhabba n-negligenza ta' Edgar Borg. L-attur allega li l-problema principali kienet li l-magna ma kinitx aligned properly fil-hin tal-installazzjoni pero ma gie ppruvat ebda konnessjoni bejn id-danni li soffra minhabba l-allegat misalignment (jew difetti ohra allegati) u x-xoghol li ghamel Edgar Borg".

Pero' din hi kwistjoni ta' meritu u m'ghandha x'taqsam xejn mal-eccezzjoni tal-preskrizzjoni.

Konkluzjoni: il-preskrizzjoni kontemplata fl-Artikolu 2153 tal-Kodici Civili ma tapplikax għall-kaz in ezami.

Għal dawn il-motivi tilqa' l-appell tal-attur nomine u thassar is-sentenza tas-17 ta' Settembru 2014 u tichad l-eccezzjoni tal-preskrizzjoni, u tibaghat l-atti lura lill-Qorti tal-Magistrati (Malta) sabiex tissokta bis-smiegh tal-kawza. Spejjez taz-zewg istanzi a karigu tal-konvenut.

Anthony Ellul.